

Хам сэдвийн хүрээнд тусган эргэцүүлэх

"Элбэг дээл" Ш.Гаадамба

Дүр

Зохиолын гадаад
дотоод оргин

Зохиолын хэл
найруулга, бичил
дүрслэл

Хам сэдэв

Хам сэдвийн хурээнд
тусган эргэцүүлэх
замаар хүний мөн
ганар, нийгэм, соёлын
тогтвортой хөгжлийг
ойлгоё.

Хам сэдэв гэж
юу вэ?

Хам сэдэв

Элбэг дээл

Хам сэдэв

1. Улс төрийн хам сэдэв
2. Түүхийн хам сэдэв
3. Шашны хам сэдэв
4. Нийгмийн хам сэдэв
5. Соёлын хам сэдэв

4. Дараах өгүүлбэр нь соёлын хам сэдэвтэй гэдгийг батлах үгийг олоорой.
“...Гэрийн эргэн тойронд таанын хурууд дэлгэцэнд хатаажээ. Гэрт арслант эрээн авдрууд, оёдлын машин зэрэг хогшилтой...”

- A. Гэрийн эргэн тойрон
- B. Таанын хурууд
- C. Арслантай эрээн авдар, оёдлын машин
- D. хогшилтой
- E. Дэлгэцэнд хатаажээ

Асуулт

Хаанаас чадах вэ хүүхэд минь, мал болгонд төчнөөн өчнөөн өвс ав л гэх юм. Тэр чинь хурал хуй дээр л ярьж болох ажил юм уу гэхээс өвс хадлан байдаггүй манай эндэх шиг газар бүтэх ажил биш юм. Харин бэр бид хоёр хүмэл таанын сорс бага багаар хатааж байна даа.

Нийгмийн хам сэдэв

Үгийн тайлбар:

онгоц - малд тэжээл, ус өгөх гонзгой хэлбэртэй хэрэгсэл, сав

эргэцнэ – байн байн эргэх, эргэлдэх

сугалдаргалан – дээлийн өрөөсөн ханцуйнаас гараа сугалж гаргах, өрөөсөн ханцуйгаа мулталж, сул чөлөөтэй болгох

бухаар - адууны элдэж боловсруулсан шир

дүнхгэр – тэвхийсэн том биетэй хээр морь

бөгтөргө – хагас нуман хэмжээ

хуйв - уурганд уях оосор

ховоо – худгаас ус утган гаргах хэрэгсэл

сатин – нэг зүйл орос бөс бараа

ац цах – ацтай мод

Элбэг дээл

Уулзалт -
Сэвжидмээ
Сурвалжлагч

Нийслэлийн
төлөөлөгч -
тааралдав

Тэмдэглэл

Сайн малчны
хурал -
ДЭЭЛ

Элбэг
ДЭЭЛ

Ч.Лодойдамба

Угийн тайлбар

Сэнгээ

Сайн малчин

Сэвжидмаа

Элбэг дээлийн эзэн

*Сэнгээгийн
ээж*

Шулуун, шударга

Орчин

Асуулт 1

Асуулт 2

“...Хүүхнийг үзвэл гуалиг нуруутай, бэсрэг биетэй, эрүүл улаан царайтай ид дунд насны хүн байв. Ногоон сатин дээлийнхээ ханцуйг сугалдаргалан бүсэндээ хавчуулаад бухаар савхи өмсөж, толгойдоо эрээн даавуу зангиджээ. Тохойноосоо өнгөртөл шамласан нимгэн цагаан цамцны ханцуйнаас цулдамхан чийрэг махлаг бор шуу үзэгдэж хар бор ажилд эрэлхэг чадамгайн шинж бүрдсэн...” хэсэгт Сэвжидмаагийн зан чанарын ямар талыг дүрсэлсэн бэ?

“...Гадаа нь мушгисан зэл, зангидсан чөдөр, ац цаханд татаастай харагдана. Гэрийн эргэн тойронд таанын хурууд дэлгэцэнд хатаажээ. Гэрт арслант эрээн авдрууд, оёдлын машин зэрэг хогшилтой бас идээ будаа нь цэвэрхэн хөшиг бүтээлэгтэй, аяга шаазан нь марлиар бүрхсэн эсгий ууттай юм бүхэнд нь ажилсаг нямбай гар хүрсний шинж мэдэгдэж товчилбол манай хотынхны хэлдгээр бол догь боловсон тохилог гэмээр хөдөөнийхний хэлдгээр бол хөдөлгөөн сайтай эзний хүчээр өөдөлж яваа гэмээр айл байна...” гэсэн хэсгээр юмсын дүрслэлээр Сэвжидмаагийн зан

Чөлөөтний ямар талыг тодруулах зорилгоор дүрсэлсэн байна вэ?

Зохиол дахь ямар орчин нөхцөл байдал
хамгийн содон байсан бэ?

Сэвжидмаагийн ажилг, даруу байдал
Хадам ээжийнх нь шударга, цайлган зан
Сэтгүүлгийн тэмдэглэл шүлэг

Дүрслэл

Асуулт

Өөрт таалагдсан үг хэллэг

Ганцхан атга болтол хурааж цуглуулсан адуу
Эмгэн зочдыг өтгөн шаргал цай, боов боордог, зөөхий тосоор эмгэнийг төлөөлөгч
хүүхэн элдэв олон асуултаар дайлжээ.

Дүнхгэр хээр морь сум шиг суга үсрэн гарч, гүрвэл мэт шалмаг хөдөлж
Ажил явдал ихтэй, ам бүл цөөтэй айл

